

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

кафедра цивільного права № 1
кафедра цивільного права № 2

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Цивільне право (Частина 1)»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Харків 2022

Силабус навчальної дисципліни «Цивільне право (Частина 1)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 28 с.

Розробники:

- В. В. Надьон, докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільного права № 2,
Л. М. Баранова, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права № 1,
Б. П. Карнаух, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права № 1,
Т. І. Бровченко, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права № 2.

Затверджено на спільному засіданні кафедр цивільного права № 1 та цивільного права № 2 (протокол № 10 від 30 червня 2020 року)
Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на спільному засіданні кафедр цивільного права № 1 та цивільного права № 2 (протокол № 17 від 29 червня 2021 року)
(протокол № 1 від 01 вересня 2022 року)

Завідувачка кафедри цивільного права № 1 – В. І. Борисова,
кандидатка юридичних наук, професорка

Завідувач кафедри цивільного права № 2 – В. Л. Яроцький,
доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Цивільне право (Частина 1)
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Надьон Вікторія Валентинівна , професорка кафедри цивільного права № 2, д.ю.н., професорка Баранова Людмила Миколаївна, доцентка кафедри цивільного права № 1, к.ю.н., доцентка, Карнаух Богдан Петрович, доцент кафедри цивільного права № 1, к.ю.н., доцент Бровченко Тетяна Ігорівна, доцентка кафедри цивільного права № 2, к.ю.н., доцентка
Контактний телефон	057 704-92-98 057 704-90-53
E-mail	civillaw1@nlu.edu.ua civillaw2@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Цивільне право (Частина 1)» передбачає вивчення питань про предмет і метод цивільного права, його систему і джерела; загальних положень цивільного права, зокрема про цивільні правовідносини, фізичних і юридичних осіб та інших учасників цивільних відносин, об'єкти цивільних прав, правочини, відносини представництва, строки та терміни, здійснення та захист цивільних прав, виконання цивільних обов'язків, цивільно-правову відповідальність, а також засвоєння положень таких підгалузей як речове право, право інтелектуальної власності, спадкове право.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – формування предметних компетентностей у сфері правового регулювання особистих немайнових та майнових відносин, що становлять предмет цивільного права, через засвоєння основних правових категорій і інститутів загальної частини цивільного права, формування правового мислення, вироблення вмінь тлумачити і аналізувати норми цивільного законодавства, набуття навичок

практичного застосування теоретичних знань та цивільно-правових норм до конкретних відносин.

Завдання:

- формування необхідних сучасному юристу комплексу юридичних компетентностей у сфері приватного права;
- засвоєння основних правових категорій та інститутів цивільного права;
- опанування студентами необхідних теоретичних знань у сфері регулювання цивільно відносин;
- освоєння основних джерел цивільного права;
- ознайомлення з судовою та іншою практикою застосування норм цивільного законодавства.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія права», «Історія держави і права України», «Конституційне право», «Логіка», «Філософія», «Мова української юриспруденції», «Економічна теорія», «Українська культура», «Історія держави і права зарубіжних країн».

Кореквізити: «Конституційне право», «Адміністративне право», «Кримінальне право (Загальна частина)», «Міжнародне право», «Міжнародне приватне право», «Трудове право», «Державне будівництво та місцеве самоврядування», «Державне (конституційне) право зарубіжних країн».

Постреквізити: «Цивільне право (частина 2)», «Цивільний процес», «Кримінальне право (Особлива частина)», «Кримінальний процес», «Право Європейського Союзу», «Трудове право», «Фінансове право», «Екологічне право».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1.1. Формувати мотивовану позицію щодо обґрунтованості майнових чи немайнових вимог спорах, що виникають із цивільно-правових відносин.

РН НД 1.2. Неупереджено оцінювати пропозиції до вдосконалення чинного цивільного законодавства, виокремлюючи переваги та недоліки пропонувані нововведень.

РН НД 1.3. Ефективно працювати із Реєстром судових рішень та іншими базами даних («Суд на долоні», «База правових позицій» тощо) і знаходити релевантну судову практику у цивільних справах.

РН НД 1.4. Володіти навичками роботи із доктринальними джерелами цивільного права.

РН НД 1.5. Характеризувати цивільну правосуб'єктність фізичних та юридичних осіб.

РН НД 1.6. Оцінювати додержання стороною (сторонами) вимог, що є необхідними для чинності правочину.

РН НД 1.7. Визначати недоліки і переваги різних організаційно-правових форм юридичних осіб.

РН НД 1.8. Вирішувати цивільно-правові спори урівноважуючи одночасну дію різних принципів цивільного права.

РН НД 1.9. Планувати й організовувати власне дослідження доктринальних проблем цивільного права.

РН НД 1.10. Виявляти й аналізувати тенденції судової практики щодо різних категорій цивільних справ.

РН НД 1.11. Знати та розуміти структуру правовідносин представництва при вчиненні правочинів.

РН НД 1.12. Знати перелік об'єктів цивільних прав і розуміти особливості їх оборотоздатності.

РН НД 2.1. Застосовувати в професійній діяльності знання і розуміння інституту власності в цивільному праві і його взаємозв'язок із конституційним принципом непорушності права власності.

РН НД 2.2. Розуміти внутрішню структуру і принципи функціонування права інтелектуальної власності.

РН НД 2.3. Знати правила спадкування за законом і за заповітом та порядок здійснення спадкових прав.

РН НД 2.4. Пояснювати зміст відносин спадкового правонаступництва.

РН НД 2.5. Надавати юридичну оцінку правомірності використання об'єктів права інтелектуальної власності.

РН НД 2.6. Демонструвати розуміння специфіки права спільної власності та знати її види.

РН НД 2.7. Розуміти сутність позовної давності, наслідки її спливу, та її відмінність від інших строків у цивільному праві.

РН НД 2.8. Застосовувати положення спадкового права до спорів між спадкоємцями.

РН НД 2.9. Обґрунтовувати позицію клієнта у спорі про захист права власності.

РН НД 2.10. Виявляти прогалини чи колізії в чинному цивільному законодавстві і пропонувати шляхи їхнього подолання чи вирішення.

РН НД 2.11. Уміти застосовувати інструментарій цивільного права для захисту фундаментальних прав людини і основоположних свобод.

РН НД 2.12. Приймати неупереджені, самостійні та юридично обґрунтовані рішення у справах, що виникають із цивільних правовідносин.

РН НД 2.13. Зважувати аргументи протилежних сторін цивільно-правового спору з метою ухвалення законного й обґрунтованого рішення.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)	Самостійна
-------	-------------------------------	------------

			робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Цивільне право - галузь приватного права	Цивільне право - галузь приватного права	4
2	Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин	Джерела цивільного права регулювання. Платіжні системи	4
3	Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин	Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин	4
4	Об'єкти цивільних прав	Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин	4
5	Правочини	Об'єкти цивільних прав	4
6	Представництво	Правочини	4
7	Здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав	Представництво	2
8	Цивільно-правова відповідальність	Здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав	2
9	Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність	Цивільно-правова відповідальність	2
10	Загальна характеристика речового права та права власності	Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність	2
11	Набуття та припинення права власності	Загальна характеристика речового права та права власності	2
12	Право спільної власності	Набуття та припинення права власності	2
13	Захист права власності	Право спільної власності	2
14	Загальні положення про спадкування	Захист права власності	2
15	Спадкування за заповітом та за законом	Загальні положення про спадкування	2
16	Здійснення спадкових прав	Спадкування за заповітом та за законом	4
17	Загальна характеристика права інтелектуальної власності	Здійснення спадкових прав	2
18	Авторське право та суміжні права. Патентне право	Авторське право та суміжні права	2
19		Патентне право	
20		Інститут засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг	
	Усього		90

**Види навчальних занять і самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
			156
1	Цивільне право - галузь приватного права	Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин	
2	Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин	Правочини	
3	Об'єкти цивільних прав	Захист права власності	
4	Правочини	Спадкування за заповітом та за законом	
5	Здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав		
6	Загальна характеристика речового права та права власності		
7	Загальні положення про спадкування		
8	Загальна характеристика права інтелектуальної власності		
	Усього		

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, актів цивільного законодавства;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе і рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів і тестування.

Завдання й методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Навчально-методичному посібнику для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Цивільне право (Частина 1)» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

**Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної
дисципліни**

Нормативно-правові акти

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів : Паризький Акт від 24.07.1971 р., змінений 02.10.1979 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Договір про патентну кооперацію від 19.06.1970 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895_001
4. Житловий кодекс Української РСР : Закон УРСР від 30.06.1983 р. № 5464-Х. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>
5. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
6. Кодекс законів про працю України : Закон УРСР від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
7. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
9. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
10. Конституція України : Основний Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14.04.1891 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134#Text
12. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон від

- 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
13. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123
14. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
16. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 р. № 2465- IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
17. Про банки і банківську діяльність : Закон від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
18. Про благоустрій населених пунктів : Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15#Text>
19. Про валюту і валютні операції : Закон від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
20. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
21. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань : Закон України від 22.11.1996 р. № 543/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80#Text>
22. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції : Закон України від 19.05.2011 р. № 3390-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3390-17#Text>
23. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 р. № 2074- IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
24. Про гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому : Закон України від 15.08.2022 р. № 2518-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2518-20#Text>
25. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. №

1576-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>

26. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>

27. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V в ред. Закону України від 16.10.2020 р. № 124-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16>

28. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон України від 01.07.2010 р. № 2398- VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>

29. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV в ред. Закону України від 11.02.2010 р. №1878-VI. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>

30. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15?find=1&text=%EF%F0%E8%EF%E8%ED%E5%ED%ED#w142>

31. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон від 16.11.1992 р. № 2782-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>

32. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

33. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав : Закон України від 15.05.2018 р. № 2415-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19>

34. Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 09.11.2017 р. № 2189-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>

35. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

36. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>

37. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині : Закон від 17.05.2018 р. № 2427-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19#Text>

38. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>

39. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.02.2010 р. № 2210-III. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>

40. Про захист персональних даних : Закон від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

41. Про захист прав споживачів: Закон УРСР від 12.05.1991 р. № 1023-XII в ред. Закону України від 01.12.2005 р. № 3161-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>

42. Про інформацію : Закон від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

43. Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003 р. № 1087-IV. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/про%20кооперацію>

44. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>

45. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06. 2004 р. № 1906-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>

46. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>

47. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>

48. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку : Закон

України від 29.11.2001 р. № 2866-III. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2866-14>

49. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>

50. Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів : Закон України від 03.03.2022 р. № 2116- IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2116-20#Text>

51. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>

52. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку : Закон України від 14.05.2015 № 417-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-19#n26>

53. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-III. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>

54. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 24.06.1991 р. № 1264-XII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>

55. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII в ред. Закону України від 01.06.2000 р. № 1771-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>

56. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/print1218034688041545>

57. Про охорону прав на компоновання напівпровідникових виробів : Закон України від 05.11.1997 р. № 621/97 в ред. Закону України від 19.09.2019 р. № 111-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>

58. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>

59. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 21.04.1993 р. № 3116-XII в ред. Закону України від 17.02.2002 р. № 2986-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>

60. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану : Закон України від 17.05.2012 р. № 4765-VI. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4765-17>

61. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 р. № 1591-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

62. Про племінну справу у тваринництві : Закон України від 15.12.1993 р. № 3691-XII в ред. Закону України від 21.12.1999 р. № 1328-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12>

63. Про правову охорону географічних зазначень : Закон України від 16.06.1999 р. № 752-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14/print1218034688041545>

64. Про приватизацію державного житлового фонду : Закон України від 16.06.1992 р. № 2482-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2482-12#Text>

65. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>

66. Про рекламу : Закон від 03.07.1996 р. № 270/96-ВР в ред. Закону України від 11.07.2003 р. № 1121-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр#Text>

67. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV в ред. Закону України від 19.06.2020 р. № 738-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

68. Про свободу совісті та релігійним організаціям : Закон України від 23.04.1991 р. № 987-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>

69. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР в ред. Закону України від 04.10.2001 р. № 2745-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>

70. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>

71. Про торгово-промислові палати в Україні : Закон України від 02.12.1997 р. № 671/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671/97-%D0%B2%D1%80#Text>

72. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

73. Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності від 20.03.1992 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_076

74. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018

75. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

76. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. в ред. Закону України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Література

Основна література

1. Римське право крізь призму традиції і судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. 512 с.

2. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій : навч. посібник / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 448 с.

3. Цивільне право України : навч. посіб. до складання вступ. випробування в магістратуру у форматі ЗНО / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б. П. Карнаух, Ю. Є. Ходико. Харків : Право, 2021. 396 с.

4. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / В. І Борисова. (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, М. В. Домашенко та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. 2-ге вид., переробл. та допов. Х. : Право, 2014. Т.1. 656 с.

Додаткова література

1. Баранова Л. Н. Гражданско-правовая защита права интеллектуальной собственности, уголовная и административная ответственность за его нарушение [разд. 4, гл. 1, § 2]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 495-507.

2. Баранова Л. Н. Пресечение неправомерного использования объекта права интеллектуальной собственности [разд. 4, гл. 3, § 2]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 618-624.

3. Баранова Л. Н. Признание права авторства [разд. 4, гл. 3, § 1]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 608-617.

4. Баранова Л. Н., Сиротенко С. Е. Возмещение имущественного и морального (неимущественного) вреда [разд. 4, гл. 3, § 5]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 644-661.

5. Борисова В. І. Інститут юридичної особи [розд. 7, § 7-1]. *Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу* : монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнецової. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 452-478.

6. Борисова В., Юревич І., Іванова К., Овчаренко О. Судовий захист прав громадян в Україні : національний досвід через призму європейських стандартів. *Актуальні проблеми співвідношення та взаємовпливу сучасної цивілістичної доктрини, законодавства та практики правозастосування в Україні* : зб. статей до 60-річчя ювілею д-ра юрид. наук, проф. В. Л.

Яроцького / упорядники : В. В. Надьон, Т. О. Музыка, Ю. М. Філонова. Одеса : Видавничий Дім «Гельветика», 2022. С. 132-151.

7. Бровченко Т. І. Історичні передумови формування установчих документів юридичних осіб. *Актуальні проблеми співвідношення та взаємовпливу сучасної цивілістичної доктрини, законодавства та практики правозастосування в Україні* : зб. статей до 60-річчя ювілею д-ра юрид. наук, проф. В. Л. Яроцького / упорядники : В. В. Надьон, Т. О. Музыка, Ю. М. Філонова. Одеса : Видавничий Дім «Гельветика», 2022. С. 363-373.

8. Даниленко О. Гроші та цінні папери в системі об'єктів цивільних прав. *Актуальні проблеми співвідношення та взаємовпливу сучасної цивілістичної доктрини, законодавства та практики правозастосування в Україні* : зб. статей до 60-річчя ювілею д-ра юрид. наук, проф. В. Л. Яроцького / упорядники : В. В. Надьон, Т. О. Музыка, Ю. М. Філонова. Одеса : Видавничий Дім «Гельветика», 2022. С. 373-386.

9. Евков А. Н. Исчерпание авторских прав [разд. 3, гл. 1, § 6]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монографія. Харьков : Право, 2018. С. 291-303.

10. Евков А. Н. Исчерпание прав на средства индивидуализации [разд. 3, гл. 3, § 5]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монографія. Харьков : Право, 2018. С. 105-117.

11. Евков А. Н. Исчерпание прав патентообладателя [разд. 3, гл. 2, § 6]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монографія. Харьков : Право, 2018. С. 368-373.

12. Евков А. Н. Общая характеристика исчерпания исключительных прав на результаты интеллектуальной деятельности [разд. 2, гл. 1, § 6]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права*

интеллектуальной собственности : монографія. Харків : Право, 2018. С. 105-117.

13. Євков А.М. Проблематика правової кваліфікації та розмежування комп'ютерної програми як літературного твору або наукової праці. *Актуальні проблеми співвідношення та взаємовпливу сучасної цивілістичної доктрини, законодавства та практики правозастосування в Україні* : зб. статей до 60-річчя ювілею д-ра юрид. наук, проф. В. Л. Яроцького / упорядники : В. В. Надьон, Т. О. Музика, Ю. М. Філонова. Одеса : Видавничий Дім «Гельветика», 2022. С. 352-361.

14. Ісаєв А. М. Віртуальні активи у системі об'єктів цивільних прав. *Нетипові об'єкти* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. С. 157-164.

15. Ісаєв А. М. Право власності на гроші. *Право України*. Інститут права власності в юридичній доктрині України. 2021. № 5. С. 119–134.

16. Карнаух Б. П. Зловживання суб'єктивним цивільним правом: ознаки та наслідки. *Зловживання правом* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 20-30.

17. Карнаух Б. П. Позовна давність крізь призму практики Європейського суду з прав людини. *Строки. Позовна давність* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 30-46.

18. Коробцова Н. В. Органи, тканини та інші анатомічні матеріали людини як об'єкти цивільних прав. *Нетипові об'єкти* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. С. 242 – 261.

19. Коробцова Н. В. Правова регламентація довірчої власності у зарубіжних країнах та Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 19 - 22.

20. Коробцова Н.В. Віндикація біоматеріалу: римське право та сучасність. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 9. 2022. С. 153 - 155.

21. Крижна В. М. Актуальні проблеми співвідношення та взаємовпливу сучасної цивілістичної доктрини, законодавства та практики правозастосування в Україні : *Актуальні проблеми співвідношення та взаємовпливу сучасної цивілістичної доктрини, законодавства та практики правозастосування в Україні* : зб. статей до 60-річчя ювілею д-ра юрид. наук, проф. В. Л. Яроцького / упорядники : В. В. Надьон, Т. О. Музика, Ю. М. Філонова. Одеса : Видавничий Дім «Гельветика», 2022. С. 295-311.

22. Крыжна В. Н. Досрочное прекращение действия охранного документа на объект промышленной собственности (патент, свидетельство) [разд. 4, гл. 3, § 4]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 634-643.

23. Крыжна В. Н. Ограниченные исключения из прав, связанных с торговой маркой [разд. 3, гл. 3, § 4]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 415-425.

24. Крыжна В. Н. Осуществление прав патентообладателя и его пределы [разд. 3, гл. 2, § 1]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 311-323.

25. Малиновская И. Н. Осуществление прав на базы данных [разд. 3, гл. 4, § 2]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 449-462.

26. Маліновська І. М. Зміст прав інтелектуальної власності у сфері баз даних соціальних мереж. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 32– 37.

27. Маліновська І. М. Класифікація об'єктів авторського права. *Право та інновації*. 2021. № 3 (35). С. 126 – 133.

28. Надьон В. В. Суб'єктивний обов'язок як елемент змісту цивільних правовідносин : монографія. Харків : Право, 2017. 392 с.

29. Надьон В. В., Рубан О. О. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту прав внутрішньо переміщених осіб [розд. 3, § 3.1]. *Захист прав внутрішньо переміщених осіб* : монографія : за заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. О. Я. Рогача; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Савчина; к.ю.н., доц. М. В. Менджул. Ужгород : РІК-У, 2018. С. 61-71.

30. Надьон В. Відповідальність у приватному праві [розд. 14]. *Правове регулювання економічної системи: інституції, правила, процедури* : монографія / за ред. проф. М. В. Савчина. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2021. С. 663-711.

31. Надьон В. Економічна свобода юридичних осіб приватного права [розд. 8.3]. *Правове регулювання економічної системи: інституції, правила, процедури* : монографія / за ред. проф. М. В. Савчина. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2021. С. 392-413.

32. Печений О. П. Деякі нариси спадкового права [гл. 1, § 2]. *Спадкове право. крізь призму судової практики* : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. С. 41-57.

33. Печений О. П. Майнові комплекси і правовий режим нерухомого майна [гл. 1, § 4]. *Право нерухомості: крізь призму судової практики* : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 79-95.

34. Печений О. П. Строки і позовна давність: стан, динаміка, перспективи напередодні рекодифікаційних змін. *Строки. Позовна давність* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 67-75.

35. Печений О. П. Осуществление прав на объекты интеллектуальной собственности, ставших общественным достоянием (на примере объектов авторского права и смежных прав) [разд. 3, гл. 1, § 7]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монографія. Харьков : Право, 2018. С. 304-310.

36. Печеный О. П., Кухарев А. Е. Наследники как субъекты права интеллектуальной собственности [разд. 2, гл. 2, § 2]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 142-154.

37. Рубан О. Усунення від права на спадкування одного з батьків. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право, 2022. № 69. С. 138 – 142.

38. Симсон О. Э. Особенности осуществление патентных прав в инновационной деятельности [разд. 3, гл. 2, § 4]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 346-358.

39. Спасибо-Фатеева И. В. Другие нарушения авторских прав [разд. 4, гл. 2, § 3]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 578-585.

40. Спасибо-Фатеева И. В. Концептуальные позиции регулирования отношений по созданию и использованию результатов интеллектуальной деятельности [разд. 2, гл. 1, § 2]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 57-66.

41. Спасибо-Фатеева И. В. Осуществление прав на торговую марку и на географическое обозначение происхождения товара [разд.3, гл. 3, § 1]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 374-385.

42. Спасибо-Фатеева И. В. Правообладатели и другие лица, принимающие участие в осуществлении своих прав интеллектуальной собственности [разд. 2, гл. 2, § 1]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 132-141.

43. Спасибо-Фатеева И. В. Состояние и тенденции правового регулирования защиты права интеллектуальной собственности в Украине [разд. 4, гл. 1, § 1]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 495-507.

44. Спасибо-Фатеева И. В., Крат В. И. Признание права интеллектуальной собственности недействительным [разд. 4, гл. 3, § 3]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С.624-633.

45. Спасибо-Фатеева И. В., Сабодаш Р. Б. Деякі проблемні питання спадкування частки в статутному капіталі [гл. 2, § 5]. *Спадкове право. крізь призму судової практики* : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. С. 179-206.

46. Спасибо-Фатеева И. В., Сиротенко С. Е. Недобросовестное использование средств индивидуализации [разд. 4, гл. 2, § 5]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 591-598.

47. Спасибо-Фатеева И. В. Доктрина добросовісності набувача суб'єктивних цивільних прав. *Добросовісність: доктрина & судова практика* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 209-227.

48. Спасибо-Фатеева И. В. Значення державної реєстрації для набуття права власності на нерухомість. *Право України. 2020. № 11. С. 127-141.*

49. Спасибо-Фатеева И. В. Погляди на підстави переосмислення доктрини права власності. *Право України. 2021. № 5. С. 13-28.*

50. Спасибо-Фатеева И. В. Присічні строки та позовна давність: сектор перетитання. *Строки. Позовна давність* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 98-111.

51. Спасибо-Фатєєва І. В. Утримання нерухомого майна [гл. 2, § 2]. *Право нерухомості: криз призму судової практики* : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 95-117.
52. Спасибо-Фатєєва І. В., Заїка Ю. О. Поняття та склад спадщини. // *Нетипові об'єкти* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. С. 85-110.
53. Спасибо-Фатєєва І. В., Крат В. І., Мица Ю. В. Кисіль В. Є. Правова природа частки у спільній власності. *Право України*. 2022. № 10. С. 14-30.
54. Сурженко О. А. Майнові права засновника приватного підприємства. *Теорія і практика правознавства*. 2019. Вип. 2 (16). С. 1 – 14.
55. Таш'ян Р. І. Особливі підстави недійсності правочинів під час війни. *Нове українське право*. 2022. № 3. С. 49-52.
56. Ус М. В. Право интеллектуальной собственности и защита экономической конкуренции [разд. 4, гл. 1, § 3]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монографія. Харьков : Право, 2018. С. 519-531.
57. Ус М. В., Глотов С.А. Коллизии прав на результаты интеллектуальной деятельности [разд. 2, гл. 1, § 7]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монографія. Харьков : Право, 2018. С. 118-131.
58. Філатова-Білоус Н. Ю. Добросовісність у системі обов'язків керівників юридичної особи. *Добросовісність: доктрина & судова практика* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 258-279.
59. Філатова-Білоус Н. Ю. Теорія пропертизації даних: критичний аналіз із погляду доктрини права власності. *Право України*. 2021. № 5. С. 85-102.
60. Філатова-Білоус Н. Ю. Цифровий контент: поняття, особливості і перспективи правового регулювання. *Нетипові об'єкти* : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. С.164-188.

61. Ходико Ю. Є. Правовий режим результату робіт та послуг як об'єктів цивільних правовідносин: їх єдність та диференціація. *Право і суспільство*. 2019. № 3. С. 139-144.

62. Ходико Ю. Є. Принцип «єдиної юридичної долі» у сфері права на нерухомість : доктрина, законодавство, судова практика [гл. 1, § 2]. *Право нерухомості: кріз призму судової практики* : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 41-62.

63. Ходико Ю. Є. Щодо особливостей правового режиму об'єкта володіння. *Право і суспільство*. 2020. № 2. ч. 1. С. 237-244.

64. Ходико Ю. Є. Щодо правової природи відносин, що виникають щодо результатів інтелектуальної діяльності. *Право і суспільство*. 2020. № 4. С. 93-100.

65. Ходико Ю. Є. Щодо розуміння сутності результату робіт та послуг як об'єктів цивільних правовідносин. *Право і суспільство*. 2019. № 6. С. 122-128.

66. Яркіна Н. Е. Исключительные права интеллектуальной собственности [разд. 2, гл. 1, § 4]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 90-97.

67. Яркіна Н. Е. Организация коллективного управления имущественными авторскими и смежными правами [разд. 2, гл. 2, § 3]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 155-167.

68. Яркіна Н. Е. Правовые режимы результатов интеллектуальной деятельности [разд. 2, гл. 1, § 3]. *Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности* : монография. Харьков : Право, 2018. С. 67-89.

69. Яркіна Н. Є. Спадкування прав інтелектуальної власності [гл. 2, § 4]. *Спадкове право: крізь призму судової практики* : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 159 –179.

70. Яроцький В. І. Деякі міркування щодо оновлення положень чинного вітчизняного речового права. *Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу* : монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнєцової. 2-е вид., доп. та перероб. - Одеса : Вид. «Гельметика», 2022. 908с.

71. Яроцький В. Л. Оновлення положень про об'єкти цивільних прав. *Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу* : монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнєцової. 2-е вид., доп. та перероб.- Одеса : Вид. «Гельметика», 2022. 908 с.

72. Яроцький В. Нормативно-організаційні та самоорганізаційні засади регулювання цивільних відносин. *Актуальні проблеми співвідношення та взаємовпливу сучасної цивілістичної доктрини, законодавства та практики правозастосування в Україні* : зб. статей до 60-річчя ювілею д-ра юрид. наук, проф. В. Л. Яроцького / упорядники : В. В. Надьон, Т. О. Музика, Ю. М. Філонова. Одеса : Видавничий Дім «Гельветика», 2022. С. 20-32.

Інтернет-ресурси:

Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://reyestr.court.gov.ua>

Офіційна сторінка Європейського Союзу. URL : <http://europa.eu>

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України. URL : <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL :
<https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL :
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL :
<https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільного права № 1. URL :
<https://library.nlu.edu.ua/senmk/item/222-tsyvilne-pravo-ukrainy-1-chastyna.html>

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільного права № 2. URL :
<https://library.nlu.edu.ua/senmk/item/229-tsyvilne-pravo-ukrainy-1-chastyna.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично й активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при вирішенні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні й самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети

тільки в навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції), а ноутбуки і планшети – для ведення конспектів лекцій і відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Цивільне право (Частина 1)» передбачає проведення поточного й підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента до вивчення матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі тестів, контрольних робіт, колоквіумів тощо.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 20 балів.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34